

Skogsstyrelsen
551 83 Jönköping

Datum 2009-04-02
Dnr 32-2008-1017

Skogsstyrelsens årsredovisning 2008

Rikskontrollen har granskat Skogsstyrelsens årsredovisning, daterad 2009-02-18. Syftet har varit att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande samt om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut.

Rikskontrollen vill efter granskningen av årsredovisningen och avlämnandet av revisionsberättelse fästa styrelsens uppmärksamhet på nedanstående.

Rikskontrollen önskar information senast 2009-05-08 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Sammanfattning

Förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll

Rikskontrollen har granskat och följt Skogsstyrelsens arbete med införandet av den nya processen för intern styrning och kontroll. Skogsstyrelsen kom sent igång med arbetet med förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll (FISK). Rikskontrollen anser dock att Skogsstyrelsen i slutet av år 2008 bedrivit ett gediget arbete med hög ambitionsnivå. Emellertid visar granskningen att Skogsstyrelsen inte fullt ut har fullgjort kraven enligt FISK under år 2008. Vidare har styrelsen i årsredovisningen uppmärksammat brister i den interna styrningen och kontrollen. Rikskontrollen anser därför att det är viktigt att resurser avsätts och att arbetet med att stärka den interna styrningen och kontrollen fortsätter under år 2009.

Rikskontrollen har noterat följande iakttagelser:

- Skogsstyrelsens riskanalys har upprättats på en övergripande nivå i organisationen och omfattar övergripande verksamhetsrisker. Fördjupade riskanalyser har endast genomförts för ekonomiadministrativa rutiner och uppdragsverksamheten.
- Skogsstyrelsen bedöms inte fullt ut ha utvärderat om befintliga kontrollåtgärder är effektiva i förhållande till de identifierade riskerna.
- Skogsstyrelsen har under år 2008 inte genomfört uppföljningar och utvärderingar enligt FISK.

- Styrelsen har diskuterat och låtit sig informeras om Skogsstyrelsens arbete med FISK vid flera tillfällen under andra halvåret 2008. Styrelsen har dock inte formellt fastställt och beslutat om hur processen för arbetet med förordningen ska genomföras.

Underskott inom uppdragsverksamheten

Skogsstyrelsen bedriver uppdragsverksamhet med krav på full kostnadstäckning. De senaste två åren har verksamheten gått med ekonomisk underskott. Riksrevisionen anser att det är viktigt att Skogsstyrelsen vidtar åtgärder för att komma tillrätta med underskotten.

Förordning om intern styrning och kontroll

Sedan den 1 januari 2008 har ett delvis helt nytt och delvis förändrat regelverk trätt i kraft avseende den interna styrningen och kontrollen för de statliga myndigheterna.

FISK ska tillämpas av alla myndigheter med krav på internrevision. Skogsstyrelsen har enligt 10§ i sin instruktion skyldighet att följa förordning (2006:1228) om internrevision.

I förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag 2 kap. 8§, finns även krav på att styrelsen i årsredovisningen ska göra en bedömning av den interna styrningen och kontrollens kvalitet i samband med upprättande av årsredovisningen.

Enligt 3§ Myndighetsförordningen (2007:515) ansvarar myndighetens ledning, dvs. i Skogsstyrelsens fall styrelsen, för att verksamheten bedrivs effektivt, författningsenligt och att myndigheten har en tillförlitlig återrapportering. Enligt 2§ förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll ska myndigheten med rimlig säkerhet utforma och etablera en process som syftar till att myndigheten fullgör de krav som framgår av 3§ myndighetsförordningen.

Processen för intern styrning och kontroll

Intern styrning och kontroll är en process som skapas av myndighetens ledning och medarbetare i syfte att verksamheten ska bedrivas effektivt, författningsenligt och ha en tillförlitlig återrapportering. Följande moment finns beskrivna i förordningen och skall ingå i ovanstående process:

1. Riskanalys
2. Kontrollåtgärder
3. Uppföljning

Processen för intern styrning och kontroll bör vara integrerad med myndighetens verksamhetsstyrning. Det bör vara naturligt att genomföra riskanalyser och etablera kontrollåtgärder i samband med att myndigheten upprättar verksamhetsplan.

Det är styrelsens ansvar att vara en aktiv part i arbetet med intern styrning och kontroll, ställa tydliga krav och löpande hålla sig uppdaterade. Riksrevisionens granskning visar att styrelsen under andra halvåret 2008 vid ett flertal tillfällen har informerats om och diskuterat Skogsstyrelsens arbete med förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll. Styrelsen har dock inte formellt fastställt och beslutat hur de vill arbeta med intern styrning och kontroll under år 2008.

Skogsstyrelsen uppfyller inte kraven i FISK fullt ut, vilket också framgår av årsredovisningen. En orsak bedöms vara att Skogsstyrelsens arbete med förordningen startade sent under hösten 2008.

Riskanalys

Riskanalys ska genomföras både för verksamheten som helhet och för alla delar i verksamheten. I riskanalysen ingår att identifiera, värdera och aktivt ta ställning till hur riskerna ska hanteras.

Riksrevisionens granskning visar att Skogsstyrelsens riskanalys har upprättats på en övergripande nivå i organisationen och med ett fåtal personer involverade i framtagandet. Fördjupade riskanalyser har endast genomförts för ekonomiadministrativa rutiner och för uppdragsverksamheten. Förordningens krav på riskanalyser uppfylls därför inte fullt ut år 2008.

Kontrollåtgärder

Styrelsen ska utifrån resultatet av riskanalysen fatta beslut om hur riskerna ska hanteras. Kontrollåtgärderna ska motverka riskerna. De ska utformas i förhållande till den riskanalys som gjorts och vara inbyggda i såväl organisation som rutiner. Ansvar och tidsplan för kontrollåtgärderna ska dokumenteras.

Riksrevisionens granskning visar att Skogsstyrelsen har kartlagt vilka befintliga kontroller som hanterar respektive identifierad risk. Skogsstyrelsen bedöms dock inte fullt ut ha utvärderat om befintliga kontroller är effektiva i förhållande till de identifierade riskerna.

Uppföljning och utvärdering

Intern styrning och kontroll ska följas upp för att säkerställa att systemen och rutinerna fungerar som planerat. Utvärderingen ska resultera i förslag på förbättringar.

Riksrevisionens granskning visar att Skogsstyrelsen under år 2008 inte genomfört uppföljningar och utvärderingar i enlighet med FISK.

Rekommendation:

Riksrevisionen rekommenderar Skogsstyrelsen att fortsätta prioritera arbetet med intern styrning och kontroll. Styrelsen bör skriftligen besluta om hur arbetet med FISK ska bedrivas. Beslutet bör innehålla en

riskhanteringsmodell som förmedlas till organisationen. Riskhanteringsmodellen bör vara vägledande och utgöra grund för det fortsatta arbetet med FISK. Skogsstyrelsen bör utifrån de identifierade riskerna fastställa nödvändiga kontrollåtgärder samt genomföra systematisk och regelbunden uppföljning av den interna styrningen och kontrollen.

Identifierade brister i den interna styrningen och kontrollen

Styrelsen har i årsredovisning 2008 upplyst om att det finns två brister i den interna styrningen och kontrollen:

- Det övergripande ledningssystemet är ännu inte fullständigt beskrivet eller implementerat.
- Kontrollåtgärder föranledda av genomförda riskanalyser har inte fullbordats genom verifiering.

I årsredovisningen gör Skogsstyrelsen samtidigt bedömningen att processen som pågått under året och som utgör underlag till årsredovisningen har varit betryggande vilket innebär att ovan nämnda brister inte antas ha någon betydande negativ effekt på årsredovisningen.

Riksrevisionen avrapporterade i samband med granskning av årsredovisningen 2007 flera väsentliga brister i den interna styrningen och kontrollen på Skogsstyrelsen. Årets granskning visar att Skogsstyrelsen i allt väsentligt har vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med dessa brister. Skogsstyrelsen bedöms också i slutet av 2008 på ett bra sätt ha kommit igång med införandet av FISK:en och har även tagit fram en aktivitetslista som innehåller tidsplan och ansvarsfördelning för det fortsatta arbetet med förordningen. Riksrevisionen ser positivt på detta arbete men vill samtidigt betona att det fortfarande kvarstår mycket arbete innan Skogsstyrelsen uppfyller kraven i FISK:en fullt ut. Även de brister som styrelsen lyfter fram i årsredovisningen visar på behovet av att Skogsstyrelsen fortsätter arbetet med att stärka den interna styrningen och kontrollen.

Underskott inom uppdragsverksamheten

Det ekonomiska målet med Skogsstyrelsens uppdragsverksamhet är full kostnadstäckning enligt 5§ avgiftsförordningen (1992:191). Att detta mål uppnås anser Riksrevisionen vara särskilt viktigt med beaktande av att Skogsstyrelsen verkar på en konkurrensutsatt marknad.

I samband med granskning av delårsrapporten avrapporterade Riksrevisionen i en revisionsrapport (dnr 32-2008-1017, daterad 2008-09-10) vikten av att Skogsstyrelsen vidtar åtgärder med anledning av den ansträngda ekonomin.

Skogsstyrelsen redovisar ett underskott inom uppdragsverksamheten på 29 mnkr för år 2008. Uppdragsverksamhet omsatte under året 311 mnkr, varför underskottet i förhållande till omsättningen är stort. Under år 2007

redovisades ett underskott på 28 mnkr och vid utgången av år 2008 uppgick det ackumulerade underskottet inom uppdragsverksamheten till 13 mnkr.

Skogsstyrelsen har under år 2008 genomfört och tagit beslut om åtgärder för att komma tillrätta med den ekonomiska situationen. Det ekonomiska utfallet visar att underskottet inom uppdragsverksamheten minskat under andra halvåret 2008 (underskottet under halvåret 2008 uppgår till 2 mnkr jämfört med 27 mnkr under första halvåret).

Under år 2009 får Skogsstyrelsen inte längre bedriva uppdragsverksamhet inom vissa områden, vilket kan komma att innebära ytterligare ansträngningar på ekonomin.

Rekommendation:

Riksrevisionen rekommenderar Skogsstyrelsen att vidta fortsatta åtgärder för att komma tillrätta med det ekonomiska underskottet inom uppdragsverksamheten.

Ansvarig revisor Stefan Andersson har beslutat i detta ärende.
Uppdragsledare Lina Palmgren har varit föredragande.

Stefan Andersson

Lina Palmgren

Kopia för kännedom:

Regeringen